

N:o 115.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1906, kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till kungsladugården Skälby i Kalmar län hörande område.

(I. A.)

I en till Riksdagen den 30 sistlidne mars aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 122) har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att ett område om 7 hektar 83 ar, som funnes angifvet å en af förste landtmätaren Oskar Götherström år 1905 upprättad karta, måtte från kungsladugården Skälby i Kalmar socken och Norra Möre härad af Kalmar län afsöndras och till staden Kalmar försäljas mot köpeskilling, hvars belopp skulle på stadens bekostnad bestämmas i den ordning, som i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof vore föreskrifven i kungl. förordningen den 14 april 1866, dock med iakttagande, att köpeskillingen icke finge understiga ett belopp, motsvarande 3,000 kronor för hektar, samt under villkor i öfrigt:

att köpeskillingen skulle erläggas vid tillträdet och af staden i landtränteriet inbetalas;

att området finge af staden tillträdas vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1915 eller dessförinnan å tid, hvarom staden kunde med vederbörande arrendeinnehafvare öfverenskomma; samt

att staden förbunde sig att i gränsen mellan det försålda området och kungsladugårdens ägor uppsätta och för all framtid underhålla stängsel;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflöte, måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I detta ärende har departementschefen till ofvanberörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Med underdånig skrifvelse den 14 december 1905 har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län öfverlämnat, jämte underdåniga yttranden af domänintendenten i länet, kronofogden i Norra Möre och Stranda härads fögderi samt magistraten i Kalmar, en underdånig ansökning från stadsfullmäktige i Kalmar att få förvärfva viss del af den i Kalmar socken och Norra Möre härad af nämnda län belägna kungsladugården Skälby; varande vid den underdåniga ansökningen fogad en öfverifrågavarande del af hemmanet af förste landtmätaren Oskar Götherström år 1905 upprättad karta.

Till följd af nådig remiss har domänstyrelsen den 16 innevarande mars i ärendet afgifvit underdånigt utlåtande och därvid tillika öfverlämnat underdånigt yttrande af egendomens arrendator A. E. le Grand.

Af handlingarna i ärendet inhämtas följande.

Med anledning af en hos stadsfullmäktige i Kalmar väckt motion — däri framhållits såsom nödvändigt villkor för stadens utveckling i industriellt hänseende, att tillgång funnes på tomter, lämpliga för industriella anläggningar samt så belägna, att de kunde komma i förbindelse med landets järnvägsnät och med sjötrafiken, samt påvisats, att tomter, som uppfyllde nämnda betingelser, icke för närvarande funnes, åtminstone icke inom stadens planlagda område, men syntes kunna beredas därigenom att staden förvärfvade det område å kungsladugården Skälby, som vore beläget mellan Kalmar—Emmaboda järnväg och södra landsvägen och gränsade intill stadens planlagda område samt endast genom nyssnämnda järnväg vore skildt från ett Kalmar verkstadsaktiebolag tillhörigt område — beslöto stadsfullmäktige vid sammanträden den 31 januari och 23 april 1905 söka att för angifna ändamålet af nämnda kronoegendom förvärfva ett område, motsvarande de å förberörda karta med litt.

f-g-h-i-f och litt. h-i-k-h betecknade ägofigurer om tillhopa 7 hektar 83 ar, till hvilket område egendomens arrendator, förenämnde le Grand, enligt gjord utfästelse, som af stadsfullmäktige godkänts, förklarar sig villig afstå besittningsrätten för sin arrendetid mot en årlig ersättning af för innevarande år 400 kronor, för 1907 300 kronor, för 1908 250 kronor och för hvar och ett af öfriga år till 1915 150 kronor, allt för hektar, och på villkor i öfrigt, bland annat, att en invid landsvägen belägen torplägenhet skulle från upplåtelsen undantagas, såvida icke mellan staden och staten öfverenskommelse träffades om flyttning af de å lägenheten befintliga byggnader till närheten af den till torpet hörande öfriga jord.

Uti den underdåniga ansökningen hafva nu stadsfullmäktige anhållit, att staden måtte berättigas att emot den köpeskillning och på de villkor i öfrigt, som kunde varda i vederbörlig ordning bestämda, med äganderätt förvärfva ifrågavarande område.

Uti ett vid ansökningen fogadt, af bemälde le Grand den 4 oktober 1905 afgifvet yttrande har denne förklarar, att han, som med staden träffat uppgörelse angående eventuellt afstående af den i ansökningen afsedda mark af kungsladugården, icke hade något att erinra mot samma marks öfverlåtande med full äganderätt till staden. Kronofogden har i sitt afgifna yttrande förmått sig icke hafva något att invända mot bifall till ansökningen. Jämväl magistraten och domänintendenten hafva tillstyrkt nådigt bifall till ansökningen, den senare under framhållande, att staden för sin behöfliga utvidgning icke hade tillgång till annan jord än den till dess område gränsande kungsladugården.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har meddelat, att emot stadsfullmäktiges beslut rörande inköp af ifrågavarande område besvär icke blifvit anförda, samt för sin del jämväl förordat nådigt bifall till ansökningen, dock med villkor att köpeskillingen för området bestämdes af tre gode män, af hvilka staden och Kungl. Maj:ts befallningshafvande skulle utse hvardera en samt domänintendenten i länet vara den tredje, äfvensom att staden uppförde och underhölle laggillt stängsel i ägo gränsen mot kungsladugården.

Domänstyrelsen har meddelat, att ifrågavarande kronoegendom, kungsladugården Skälby n:o 1 om 5 mantal, blifvit genom styrelsens kontrakt den 13 april 1894 utarrenderad till förbemälde le Grand intill den 14 mars 1915 mot ett årligt arrende af 11,000 kronor, samt att å det till förvärfvande af staden ifrågasatta området funnes, förutom en byggnad, som uppförts af enskild person utan vederbörligt tillstånd,

stuga och ladugårdsbyggnad, tillhöriga det egendomen underlydande, vid landsvägen belägna torpet Sandås, som enligt under hand ingånget meddelande från domänintendenten under de senare åren icke innehafts af torpare och af hvars berörda byggnader ladugården disponerats af en smed, men stugan stode obebodd; och har styrelsen, i likhet med öfriga i ärendet hörda myndigheter, icke haft något att invända däremot, att staden finge för angifna ändamålet tillösa sig det område, hvarom fråga är.

Hvad köpeskillings bestämmande beträffar, har styrelsen erinrat, att på grund af medgifvanden enligt särskilda nådiga bref den 9 och den 23 maj 1902 af ifrågavarande egendom inköpts dels af staden Kalmar ett område om 2 hektar 93,4 ar, dels af Kalmar verkstadsaktiebolag ett område om 5 hektar 12,9492 ar, det senare beläget i närheten af det nu ifrågavarande. För dessa områden hade köpeskillingarna bestämts i den ordning, nådiga förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof stadgar, och hade köpeskillingen för det förra området uppgått till 2,640 kronor 60 öre och för det senare till 6,155 kronor 39 öre, motsvarande för hektar respektive 900 kronor och 1,200 kronor. Dessa köpeskillingar syntes styrelsen väl låga, hvarför kunde ifrågasättas, att sättet för deras bestämmande icke varit det lämpligaste. Att emellertid på grund här af i detta fall frånga nämnda värderingssätt, ansåge sig styrelsen icke böra tillråda, utan syntes det styrelsen i stället vara att föredraga, att ett minimipris för upplåtelsen fastsloges. I sådant afseende tillåte sig styrelsen meddela, att ifrågavarande jord tillhörde egendomens bästa, och syntes, med hänsyn härtill och till egendomens läge invid stad, ifrågavarande mark ur jordbrukssynpunkt vara värd 2,000 kronor för hektar. Då emellertid området i fråga skulle användas till industritomter, syntes det, vid jämförelse med hvad upplåtelse vid en del andra samhällen betingat, som om nästan ett dubbelt så högt pris som det nämnda borde kunna betalas, men med fästadt afseende därå, att staden väl ej inom närmaste framtiden kunde komma i tillfälle att såsom tomter afyttra området i dess helhet och att staden hade att till egendomens arrendator betala en rätt afsevärd ersättning, ansåge styrelsen det ifrågasätta minimipriset ej böra öfverstiga 3,000 kronor för hektar. Beträffande kronans å området befintliga hus syntes styrelsen lämpligast att förbehålla kronan rätt att hafva dem under nu löpande arrendeperiod kvarstående för arrendatorns disposition.»

Utskottet, som icke haft något att emot framställningen erinra,
hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må
vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 30 april 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
